WIADOMOŚCI ENTOMOLOGICZNE
ENTOMOLOGICAL NEWS (POLAND)
https://sparrow.up.poznan.pl/pte/we/index.html
© Polskie Towarzystwo Entomologiczne
ISSN (online) 2544-7882
Vol. 45; online 2K: 11–15
DOI: 10.5281/zenodo.20727489
Wrocław: 19.06.2026

KRONIKA / CHRONICLE

Sprawozdanie z XLI Zjazdu Sekcji Paleoentomologicznej Polskiego Towarzystwa Entomologicznego i konferencji naukowej „Owady w zapisie kopalnym" Warszawa, 20 marca 2026

Report on the XLI Meeting of the Palaeoentomological Section of the Polish Entomological Society and the Scientific Conference 'Insects in the fossil record'Warsaw, 20th March 2026

W dniu 20 marca 2026 r. w zabytkowej Willi Pniewskiego, będącej częścią kompleksu PAN Muzeum Ziemi w Warszawie, odbyła się konferencja naukowa pt. „Owady w zapisie kopalnym", zorganizowana w ramach XLI Zjazdu Sekcji Paleoentomologicznej Polskiego Towarzystwa Entomologicznego przez Instytut Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN w Krakowie wraz z PAN Muzeum Ziemi w Warszawie. Zjazdy Sekcji Paleoentomologicznej PTE mają charakter cyklicznych spotkań naukowych organizowanych w różnych krajowych ośrodkach. Sekcja zrzesza polskich paleoentomologów, a regularne spotkania sprzyjają wymianie informacji i materiałów oraz inicjowaniu i rozwijaniu współpracy badawczej.

W skład komitetu organizacyjnego weszli: Przewodnicząca Sekcji dr hab. Katarzyna KOPEĆ (Instytut Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN, Kraków), dr Elżbieta SONTAG (Wydział Biologii, Uniwersytet Gdański), Maksymilian SYRATT (Uniwersytet Jagielloński, Instytut Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN, Kraków) oraz mgr Monika MICHALSKA (Instytut Paleobiologii PAN, PAN Muzeum Ziemi, Warszawa). Powołano komitet naukowy, w składzie: dr hab. Agnieszka SOSZYŃSKA, prof. UŁ (Wydział biologii i Ochrony Środowiska, Uniwersytet Łódzki), prof. dr hab. Ewa KRZEMIŃSKA (Instytut Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN, Kraków), dr hab. Jacek SZWEDO, prof. UG (Wydział Biologii, Uniwersytet Gdański) oraz dr hab. Karol SZAWARYN, prof. MiIZ (Muzeum i Instytut Zoologii PAN). W konferencji uczestniczyły 32 osoby, reprezentujące krajowe uniwersytety, takie jak Uniwersytet Gdański, Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Łódzki, Uniwersytet Rzeszowski, Uniwersytet Śląski, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, jak również placówki naukowe Polskiej Akademii Nauk: Instytut Paleobiologii PAN oraz Muzeum i Instytut Zoologii PAN. W spotkaniu uczestniczyli również pasjonaci kopalnych owadów (Fot. 1).

Przed rozpoczęciem spotkania, zainteresowani przystąpili do zwiedzania ekspozycji PAN Muzeum Ziemi w asyście mgr Katarzyny KWIATKOWSKIEJ. Następnie miało miejsce oficjalne otwarcie konferencji przez dr hab. Katarzynę KOPEĆ i dra hab. Błażeja BŁAŻEJOWSKIEGO, prof. Instytutu Paleobiologii PAN i dyrektora PAN Muzeum Ziemi. Podczas otwarcia podkreślono, że wybór miejsca konferencji nie był przypadkowy – uczczono w ten sposób początki polskiej paleoentomologii, gdyż to właśnie w PAN Muzeum Ziemi rozpoczęto intensywne badania nad kopalną fauną owadów. Witając uczestników, dr hab. Katarzyna KOPEĆ skierowała szczególne podziękowania do obecnych na spotkaniu prof. Ryszarda SZADZIEWSKIEGO i prof. Wiesława KRZEMIŃSKIEGO, podkreślając ich wkład w rozwój dziedziny. Następnie nowi uczestnicy dokonali krótkiej autoprezentacji (Fot. 2).

Fot. 1. Zdjęcie grupowe uczestników (fot. K. SZPILA).

Photo 1. Group photo of the participants (photo K. SZPILA).

Fot. 2. Oficjalne rozpoczęcie konferencji i Zjazdu Sekcji (fot. E. SONTAG).

Photo 2. Official opening of the conference and the Section Meeting (photo E. SONTAG).

W czasie konferencji odbyły się dwie sesje referatowe. W trakcie pierwszej z nich, której przewodniczyła dr hab. Agnieszka SOSZYŃSKA, prof. UŁ., wygłoszono osiem referatów (prelegenci podkreśleni). Pierwsze wystąpienie zostało poświęcone profesor Barbarze KOSMOWSKIEJ-CERANOWICZ – niezwykle ważnej postaci polskiej paleoentomologii, związanej z PAN Muzeum Ziemi, która zmarła w 2026 roku w wieku 95 lat. Prelegenci przedstawili również początki Sekcji Paleoentomologicznej PTE, zwracając uwagę na istotność kolekcji żywic kopalnych w PAN Muzeum Ziemi. W dalszej części konferencji zaprezentowano wyniki i wstępne dane, a także omówiono wyzwania badawcze związane ze zróżnicowanymi taksonomicznie grupami owadów pochodzących z utworów geologicznych o różnym wieku.

Ryszard SZADZIEWSKI, WIESŁAW KRZEMIŃSKI
Profesor Barbara KOSMOWSKA-CERANOWICZ (1931–2026) w życiu polskiej paleoentomologii

WIESŁAW KRZEMIŃSKI, KATARZYNA KOPEĆ, MAKSYMILIAN SYRATT, IWONA KANIA-Kłosok
Rhipidia ceranowiczi n.sp. (Diptera, Limoniidae) z bursztynu ukraińskiego

MAŁGORZATA KALANDYK-KOŁODZIEJCZYK, BARTOSZ OGŁAZA, PIOTR WĘGIEREK
Osiągnięcia Profesora Jana KOTEJI w badaniach nad kopalnymi czerwcami a przyszłość tego kierunku

BŁAŻEJ BOJARSKI, KAROLINA CIEROCKA, JACEK SZWEDO
Ichnoskamieniałości jako narzędzie do badania tafonomii żywic kopalnych

Iwona KANIA-KŁOSOK, Wiesław KRZEMIŃSKI, Grzegorz SALWA, Patryk WĄSACZ, Wiktoria JORDAN-STASIŁO, Jacek SZWEDO, Katarzyna KOPEĆ, Piotr WĘGIEREK
Nowe dane dotyczące Tipulomorpha (Insecta: Diptera) z osadów kenozoicznych Polski, Włoch i USA

MONIKA MICHALSKA, BŁAŻEJ BŁAŻEJOWSKI
Pierwszy późnojurajski prostoskrzydły (Orthoptera: Elcanidae) z Polski (stanowisko Owadów-Brzezinki)

ADAM STROIŃSKI, JACEK SZWEDO
Scolpypopites i co dalej… (Hemiptera, Ricaniidae)

JACEK SZWEDO
Novum tribus Tropiduchidarum et problemata familiae classificationis

Po zamknięciu pierwszej sesji uczestnicy Zjazdu udali się na obiad do pobliskiej restauracji mieszczącej się w gmachu pobliskiego teatru Studio Buffo.

W trakcie drugiej sesji referatowej, prowadzonej przez dra hab. Karola SZAWARYNA, prof. MiIZ, wygłoszonych zostało siedem referatów. W trakcie tej sesji prelegenci kilkukrotnie podkreślali potrzebę dalszych badań taksonomicznych, zarówno nad materiałem kopalnym, jak i współczesnym, wskazując na liczne nierozstrzygnięte kwestie oraz konieczność przeprowadzenia integratywnych rewizji łączących klasyczne dane morfometryczne z danymi molekularnymi (Fot. 3, 4). Wygłoszono następujące referaty:

Jowita DROHOJOWSKA, ANITA GORZELAŃCZYK, ANDREW J. JERAM, JACEK SZWEDO
Pierwsze informacje o owadach kopalnych z Irlandii Północnej / The first information about fossil insects from Northern Ireland;

ANITA GORZELAŃCZYK, JACEK SZWEDO, JOWITA DROHOJOWSKA
Kopalne mączliki (Hemiptera, Sternorrhyncha, Aleyrodidae) z Oise: nowe gatunki i pierwsze dane o występowaniu podrodziny Aleyrodinae;

ALICJA PEŁCZYŃSKA
Zagadka eoceńskiego rodzaju *Kelneria* Matile, 1979 (Diptera: Keroplatidae);

KATARZYNA KOPEĆ, WIESŁAW KRZEMIŃSKI
Granica między Architipulinae a Limnophilinae – implikacje morfologiczne i ewolucyjne;

MARTA ZAKRZEWSKA, Jacek SZWEDO, BŁAŻEJ BOJARSKI
Pierwszy fosylny łowik z plemienia Andrenosomatini (Diptera: Asilidae) w meksykańskim bursztynie z Chiapas;

SZYMON KACZMAREK
Stem group Psychodomorpha – chimery rodzin, podrodzin oraz „ślepe uliczki" ewolucji;

MAKSYMILIAN SYRATT, KATARZYNA KOPEĆ, IWONA KANIA-KŁOSOK, WIESŁAW KRZEMIŃSKI
Nowe dane o muchówkach z plemienia Antochini (Diptera: Limoniidae: Limoniinae) z żywic kopalnych.

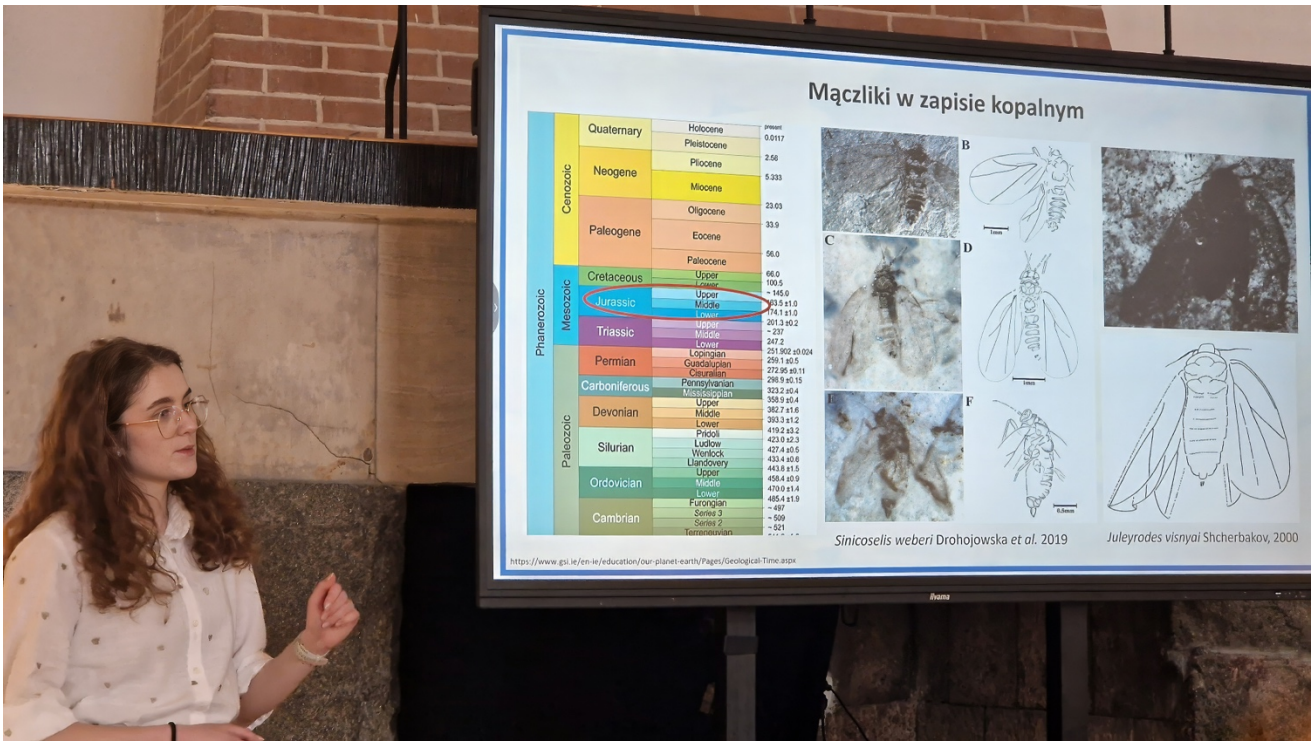

Fot. 3. Anita GORZELAŃCZYK (Uniwersytet Śląski) prezentuje dotychczasowy stan wiedzy nt. kopalnych mączlików (Hemiptera, Sternorrhyncha, Aleyrodidae) (fot. M. ZAKRZEWSKA).

Photo 3. Anita GORZELAŃCZYK (University of Silesia) presents the current state of knowledge on fossil whiteflies (Hemiptera, Sternorrhyncha, Aleyrodidae) (photo M. ZAKRZEWSKA).

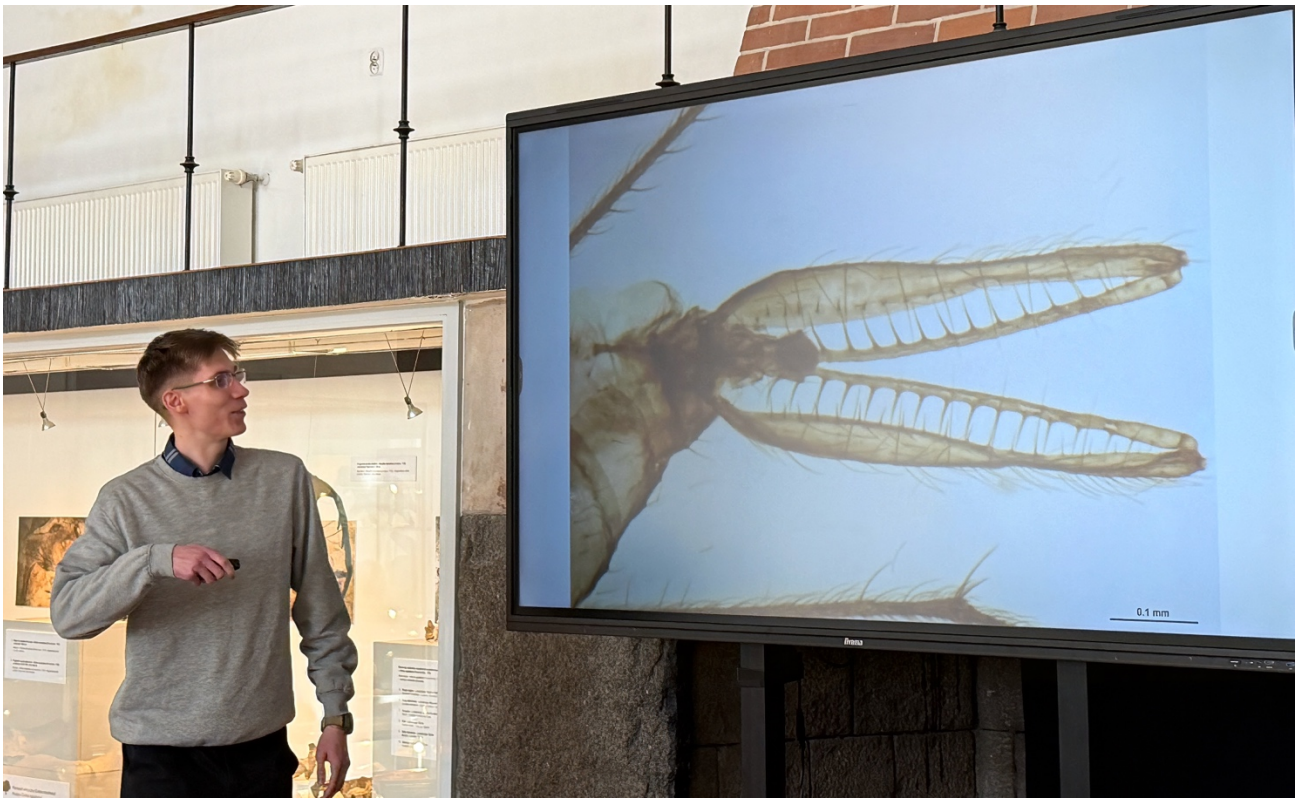

Fot. 4. Szymon KACZMAREK (Uniwersytet Łódzki) omawia problemy związane z definiowaniem cech diagnostycznych wczesnych linii Psychodomorpha (fot. E. SONTAG).

Photo 4. Szymon KACZMAREK (University of Łódź) discusses issues related to defining diagnostic characters of early lineages of Psychodomorpha (photo E. SONTAG).

Po zakończeniu sesji referatowych i dyskusji nastąpiło podsumowanie konferencji. Obecna przewodnicząca Sekcji, dr hab. Katarzyna KOPEĆ, podziękowała w imieniu swoim i wszystkich zgromadzonych swojej poprzedniczce, dr Elżbiecie SONTAG, za 17 lat nieprzerwanego pełnienia tej funkcji (2008–2025). Następnie omówiła sprawy organizacyjne Sekcji, odnosząc się m.in. do wyboru miejsca i terminu kolejnego zjazdu oraz informując o założeniu profilu Sekcji w mediach społecznościowych w celu zapewnienia lepszego przepływu informacji oraz zwiększenia jej widoczności, szczególnie wśród młodszych badaczy i osób zainteresowanych paleoentomologią.

Konferencja naukowa „Owady w zapisie kopalnym" stanowi ważną płaszczyznę wymiany poglądów oraz sprzyja zacieśnianiu współpracy między naukowcami z różnych ośrodków badawczych w kraju. Poruszana problematyka pokazuje, że paleoentomologia pozostaje dynamicznie rozwijającą się dziedziną badań o dużym potencjale, w którą istotny wkład – zarówno w ujęciu historycznym, jak i współcześnie – wnoszą polscy badacze.

Marta ZAKRZEWSKA,
Pracownia Zoologii Systematycznej, Katedra Zoologii Bezkręgowców i Parazytologii,
Wydział Biologii, Uniwersytet Gdański

Monika MICHALSKA,
Instytut Paleobiologii PAN, Muzeum Ziemi PAN